

Hoe vervang je een hazen moeder.

Tips and Tricks voor het groot brengen van jonge hazen.

Wat zijn de belangrijkste oorzaken van sterfte bij jonge hazen en andere zoogdieren in opvang en hoe te voorkomen.

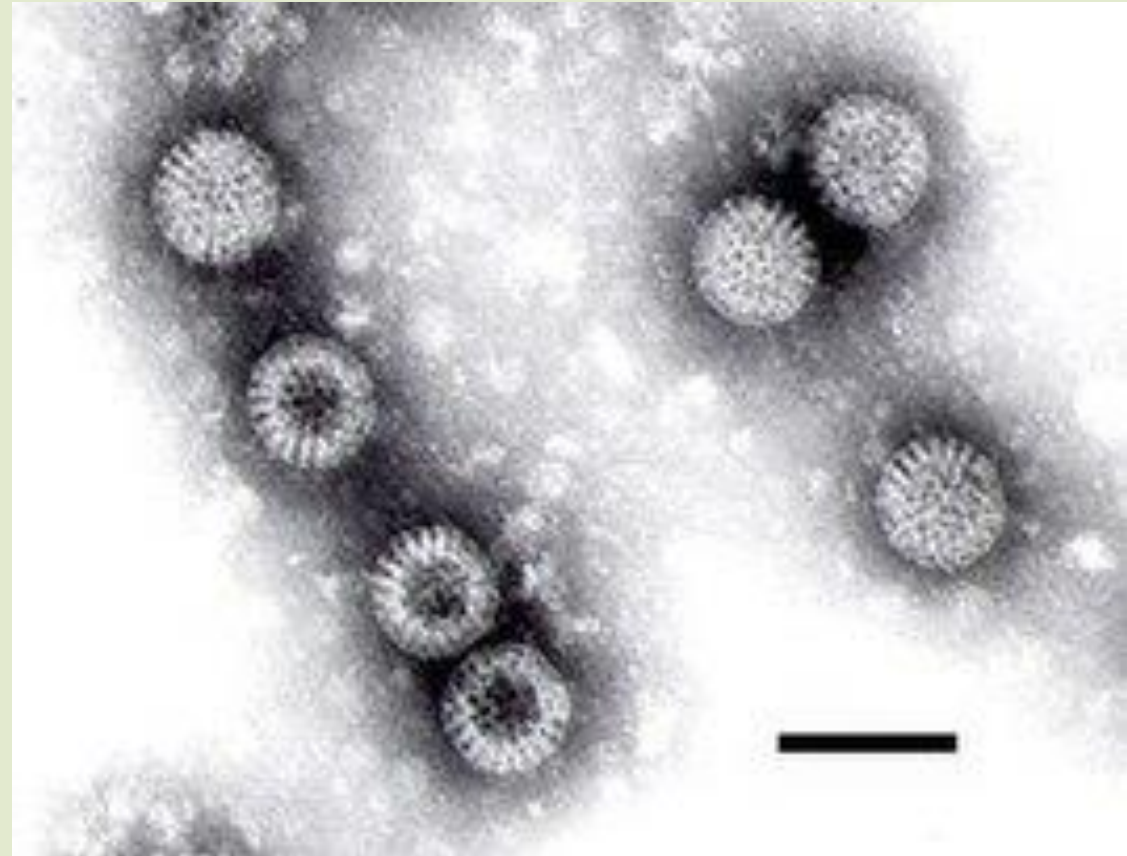
Met deze korte presentatie zal ik u een kijkje geven in de keuken van Faunavisie m.b.t. het groot brengen van jonge haasjes en jonge zoogdieren in het algemeen.

Het Rota virus (en wat is een virus).

- Het Rota virus is altijd sluimerend aanwezig.
- In de 1e melk (Biest) zitten belangrijke antistoffen tegen de belangrijkste ziekten voor de diersoort.
- Na eerste 12 uur sluiten darmen voor opname.
- “vervolg biest” in dag 2 t/m dag 7 na geboorte.
- Rota manifesteerd zich binnen 1 tot 3 dagen.
- Gevolg; diarree en sterfte door dehydratatie.
- Rota is extreem besmettelijk en dodelijk!
- Opname van vaste stoffen stagneert.

Biest / eerste melk

1^e dags biest, 2^e dags biest, overgang naar melk(30/ 50).

Welke melk (poeder) voor welk dier???

Table 30.1 Analysis of the milk of some UK mammals (after Pet-Ag).

Species	% solids	Protein % solids	Fat % solids	Carbohydr
Badger	18.6	38.7/38.8	33.9	18.8
Bottle-nosed dolphin	79.1	2.6	41.7	16.3
Brown rat	22.1	37.0	40.0	17.0
Fallow deer	25.3	26.0	50.0	24.0
Ferret	23.5	25.5	34.0	16.2
Fox	18.2	34.6	34.6	25.3
Grey seal	67.7	16.5	78.6	3.8
Grey squirrel	39.6	18.7	62.5	9.4
Harbour porpoise	45.8	–	89.7	2.8
Hare	32.2	31.0	46.0	5.0
Hedgehog	21.6	33.3	46.3	9.3
House mouse	29.3	31.0	45.0	10.0
Mink	21.7	26.0	33.0	21.0
Otter	38.0	28.9	63.0	0.3
Rabbit	31.2	32.0	49.0	6.0
Red deer	21.1	34.0	40.0	21.9
Red-necked wallaby	13.9	28.8	33.1	32.4
Roe deer	19.4	45.4	34.5	20.1
Sika deer	36.1	34.3	52.6	9.4
Stoat	23.5	25.5	34.0	16.2
Water shrew	35.0	28.6	57.1	0.3

Leeftijd bepaling

- 1^e worp jong volwassen hazen; 2 a 3 jongen (lampreien). Gewicht 90 tot 120 gram bij geboorte (1^e week biest).
- Worp grote volwassen hazen; 4 tot 6 jongen (lampreien), vaak witte streepjes op kopje. (80/110 gr. 1^e week biest).
- 1^e week; stomp kopje en oortjes "slap" (1^e week biest).

© Pim Lollinga faunavisie

© Pim Lollinga faunavisie

Belangrijkste oorzaken van binnenkomst.

- **Katten**; katten struinen door het veld en vinden een nestje haasjes.
- **Kidnap**; mensen vinden per ongeluk een haasje in het veld (??)
- **Slachtoffer van predatoren** z.a. ; kraaien, eksters, kiekendieven, buizerd, meeuwen.
- **Werkzaamheden in het veld**; Landbouw, veeteelt, gemeente enz.

Faunavisie 2019

Biest, melk 30/50
sulfatrim, nasadem

nacht 06-02 verleden
dood.

Dierenambulance Stadskanaal

Tel. 0599-614905

Datum 3 Feb 2021 Tijd 18¹⁵ uur.

Soort dier haasje 105 gr

Melder D. Luten Tel.nr. 06 533 13231

Gehaald van Kleine Borg Plaatsnaam Stadskanaal (Stadskanaal)

Oorzaak verwonding krachten

Indien dierenarts, naam Pier Prins

Indien ring, nummer /

Bijzo /

Binnen kunst faunavisie W.km
Voedsel / rust.
1488.

Dierenambulance Stadskanaal

Tel. 0599-614905

Datum 4-2 2021 Tijd 19:15 uur.

Soort dier JONG HAASJE 107 gr

Melder S.HAVIER Tel.nr. 0151792277

Gehaald van SP. WATERING KANAAL 16 Plaatsnaam TJ. VOHEM

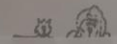
Oorzaak verwonding ALLEEN IN SCHUVER

Indien dier

Indien ring,

Bijzonderhe

Binnen kunst faunavisie W.km
Voedsel / rust.
1488.

sulfatrim, biest
30/50 mvd, rust

Voedsel / rust.

Dierenambulance Stadskanaal

Tel. 0599-614905

Datum 4-2 2021 Tijd 21¹⁵ uur.

Soort dier HAAS 117 gr juv.

Melder GUYK Tel.nr. 0659384172

Gehaald van TER MAARS Plaatsnaam STK (Stadskanaal)

Oorzaak verwonding VAT VAO WEN MEE GENOMEN

Indien dierenarts, naam Pier Prins

indien ring, nummer /

Bijzonderheden /

Medewerkers Pon

© Pim Lollinga faunavisie

Probeer bij binnenkomst te achterhalen (en analyseren) wat er werkelijk gebeurt is!!

Het is niet altijd wat het lijkt!

- Jong haasje in tuin, schuur garage enz. gevonden; **Kat!**
- Midden in het dorp of parkeerplaats; **Kat, kraai, Reiger enz.**
- Sportveld, dak of boom; **kraai achtige.**
- Tijden wandelen gevonden; **De mens**, kidnap (nooit terug laten plaatsen!).

Laat de melder altijd weten het dier niets aan te bieden (voedsel, kruikje, vocht enz.), met rustlaten!!

Opmerking; bij binnenkomst eerst laten plassen door massage, in geval van kat daarna beginnen met penicilline **IM!** (bv. Duplociline) e.v.t. meloxivet/novacam 0,5 mg.**OR** (0,1 ml. Per kilo).

Tot slot; Wees een goede surugaat moeder, maak kennis met het diertje; plassen, oortjes, paar druppels melk (om aan te smaak te wennen).

NB; bij ernstige verwondingen en/of dehydratatie; 5 ml. NACL+glucose (30%=1.5ml.).

Wanneer voeden en hoeveel?

- ▶ Haasjes tot 5/7 dagen worden 3 tot 4 keer per dag gezoogd (om de 5 a 6 uur). Ze krijgen dan zoveel willen drinken, ze komen dan 9 %/15 % aan (voor voeden) (Dit is afhankelijk of ze voor of na het voeden worden gewogen natuurlijk).
- ▶ Na een week merk je dat ze minder honger hebben en ga je terug naar twee voedingen per dag zoveel als ze willen drinken. Wij voeren dan om 08,00 uur en om 20,00 uur.
- ▶ Wij bieden melk aan tot aan 8 weken (ongeacht het gewicht) maar vanaf 6 weken nog maar 1 voeding per dag mits ze voldoende vaste voeding eten. De richtlijn is officieel tot een gewicht van 400 gram of 6 weken. Sommige hazen groeien sneller of langzamer dan gemiddeld, kattenslachtoffers groeien vaak trager.
- ▶ Vrijlaten in het open veld **nooit** in een bos!!! Een haas is een vlakte bewoner en steppen dier. Natuurlijk zijn er wel hazen die ook wel in een bos leven (1 op 10.000).

Zeer belangrijke tips!!

- ▶ Haasje **NOOIT** met een hand optillen, altijd met twee handen en rondom ondersteunen! Haasjes gaan vaak spartelen en breken snel hun rugje, gevolg euthanasie.
- ▶ Houd de haasjes in het begin gescheiden tot je zeker weet dat er geen sprake is van een Rota besmetting (diarree).
In geval van diarree zullen, naar alle waarschijnlijkheid, alle haasjes in het zelfde verblijf sterven.
- ▶ Rota wordt verspreid door ontlasting en urine, dagelijks het verblijf schoonmaken en ontsmetten b.v. met Keno Cocx (10 ml. Per liter).
- ▶ Bij diarree i.p.v. voeding subcutaan NACL+ glucose toedienen (25 -50 % van het lichaam gewicht per 24 uur. Genezing zal niet snel plaatsvinden als het om een virus gaat maar soms lukt het.
Als er geen sprake is van een virus maar bacteriën, dan toch onderhuids vocht toedienen maar de infectie bestrijden met een antibioticum b.v. amoxicillin (im) 1 a 2 maal daags gedurende 5 dagen.

Keno cox

F/7/BV1Z6U156/PT

10 ml P. LPA

Verdaringen (CLP): H302 - Schadelijk bij inslikken H314 - Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel H373 - Kan schade doen bij langdurige of herhaalde blootstelling H410 - Zeer giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen (CLP) P280 - Stofrookgasneveldampdampstofnevel niet inademen P273 - Voorkom lozing in het milieu P201 - Beschermende handschoenen dragen P301+P330+P331+P310 NA INSLIKKEN: de mond spoelen — GEEN braken opwekken. Onmiddellijk RUMA of een arts raadplegen P305+P351+P338+P310 BIJ CONTACT MET DE OGEN: voorzichtig afspelen met water al minuten contactloos verwijderen, indien mogelijk, uitspoelen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P310 BIJ CONTACT MET DE HUID (of het haar): verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken — huid met water en Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen.

Signs of danger (CLP): H302 - Nocif en cas d'ingestion H314 - Provoque des brûlures de la peau et des lésions oculaires graves H373 - Risque préoccupant d'effets graves pour les organismes à la suite d'expositions répétées ou d'une exposition prolongée H410 - Très toxique pour les organismes aquatiques, entraîne des effets néfastes à long terme

Conseils de prudence (CLP): Éviter les poussières / fumées / gaz / brouillards / vapeurs / aérosols P273 - Éviter le rejet dans l'environnement P280 - Porter de protection, des gants de protection P301+P330+P331+P310 EN CAS D'INGESTION: rincer la bouche. NE PAS vomir. Appeler immédiatement un CENTRE ANTIPOISON ou un médecin P305+P351+P338+P310. EN CAS DE CONTACT AVEC LA PEAU: rincer avec précaution à l'eau pendant plusieurs minutes. Enlever les lentilles de contact si la victime en porte et si elles peuvent être facilement enlevées. Continuer à rincer. Appeler immédiatement un CENTRE ANTIPOISON ou un médecin P310 BIJ CONTACT MET DE HUID (of het haar): verwijder de kleding die in aanraking is geweest. Spoel de huid met water. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen.

Hazard statements (CLP): H302 - Harmful if swallowed H314 - Causes severe skin burns and eye damage H373 - May cause damage to organisms through prolonged or repeated exposure H410 - Very toxic to aquatic life with long lasting effects

Precautionary statements (CLP): P280 - Do not breathe dust/fume/gas/mist/vapour/spray P273 - Avoid release to the environment P280 - Wear protective clothing, gloves and eye protection P301+P330+P331+P310 IF SWALLOWED: rinse mouth. Do NOT induce vomiting. If on skin, clothes or eyes: remove contaminated clothing. Rinse skin with water/shower. If in eyes: hold open eyelids and rinse with water for several minutes. Remove contact lenses, if present and easy to do. Continue rinsing. If inhaled: get fresh air. If necessary, seek medical advice. Call a POISON CENTER or doctor/physician P305+P351+P338+P310 IF ON SKIN: Wash off immediately with plenty of water. Remove contaminated clothing. Rinse skin with water/shower. If in eyes: hold open eyelids and rinse with water for several minutes. Remove contact lenses, if present and easy to do. Continue rinsing. If inhaled: get fresh air. If necessary, seek medical advice. Call a POISON CENTER or doctor/physician P284 - (In case of inadequate ventilation) wear eye protection P284 - (In case of inadequate ventilation) wear eye protection P284 - (In case of inadequate ventilation) wear eye protection.

Conseils de prudence (CLP): H302 - Nocif si avalé H314 - Provoque de graves brûlures cutanées et des lésions oculaires graves H373 - Peut entraîner des effets néfastes à long terme sur les organismes aquatiques H410 - Très toxique pour les organismes aquatiques, entraîne des effets néfastes à long terme

Conseils de prudence (CLP): Éviter les poussières / fumées / gaz / brouillards / vapeurs / aérosols P273 - Éviter le rejet dans l'environnement P280 - Porter de protection, des gants de protection P301+P330+P331+P310 EN CAS D'INGESTION: rincer la bouche. NE PAS vomir. Appeler immédiatement un CENTRE ANTIPOISON ou un médecin P305+P351+P338+P310. EN CAS DE CONTACT AVEC LA PEAU: rincer avec précaution à l'eau pendant plusieurs minutes. Enlever les lentilles de contact si la victime en porte et si elles peuvent être facilement enlevées. Continuer à rincer. Appeler immédiatement un CENTRE ANTIPOISON ou un médecin P310 BIJ CONTACT MET DE HUID (of het haar): verwijder de kleding die in aanraking is geweest. Spoel de huid met water. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen. Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM of een arts raadplegen P284 - (Bij ontoereikende ventilatie) adembescherming dragen.

Keno™ cox

UN 3267

CORROSIVE LIQUID, BASIC, ORGANIC, N.O.S.
(alkyldimethylbenzylammonium chlorid and dodecyl dipropylene triamine) , 8, III

8

PL - Niebezpieczeństwo H302: Działa szkodliwie po połknięciu H314: Powoduje poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu H373: Może spowodować uszkodzenie narządów poprzez długotrwałe lub powtarzane narażenie... H410: Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki P280: Nie wdychać pyłu / dymu / gazu / mgły / pary / rozpylonej cieczy P273: Unikać uwolnienia do środowiska P280: Stosować rękawice ochronne, odzież ochronną, P301+P330+P331: W PRZYPADKU POŁKNIECIA: Wypłukać usta. NIE wywoływać wymiotów. NIE WYKŁUSKAĆ. Nie wdychać.

137.6361bv3

Het vrijlaten

- ▶ We laten hazen vrij als ze ongeveer 1 kilo wegen in een open gebied met greppels en afwisselend kort gras en ruige vegetatie. Ze moeten kunnen schuilen voor de zon en/of harde wind maar ook voor kraaien (en katten).
- ▶ Ook wel worden hazen op basis van “soft release” bij ons binnen het raster vrijgelaten, na verloop van tijd verdwijnen de haasjes vanzelf door te “ontsnappen” (een enkeling blijft wat langer hangen).

Faunavisie wildcare

Faunavisie wildcare
© Pim Lollinga faunavisie

Faunavisie 2021

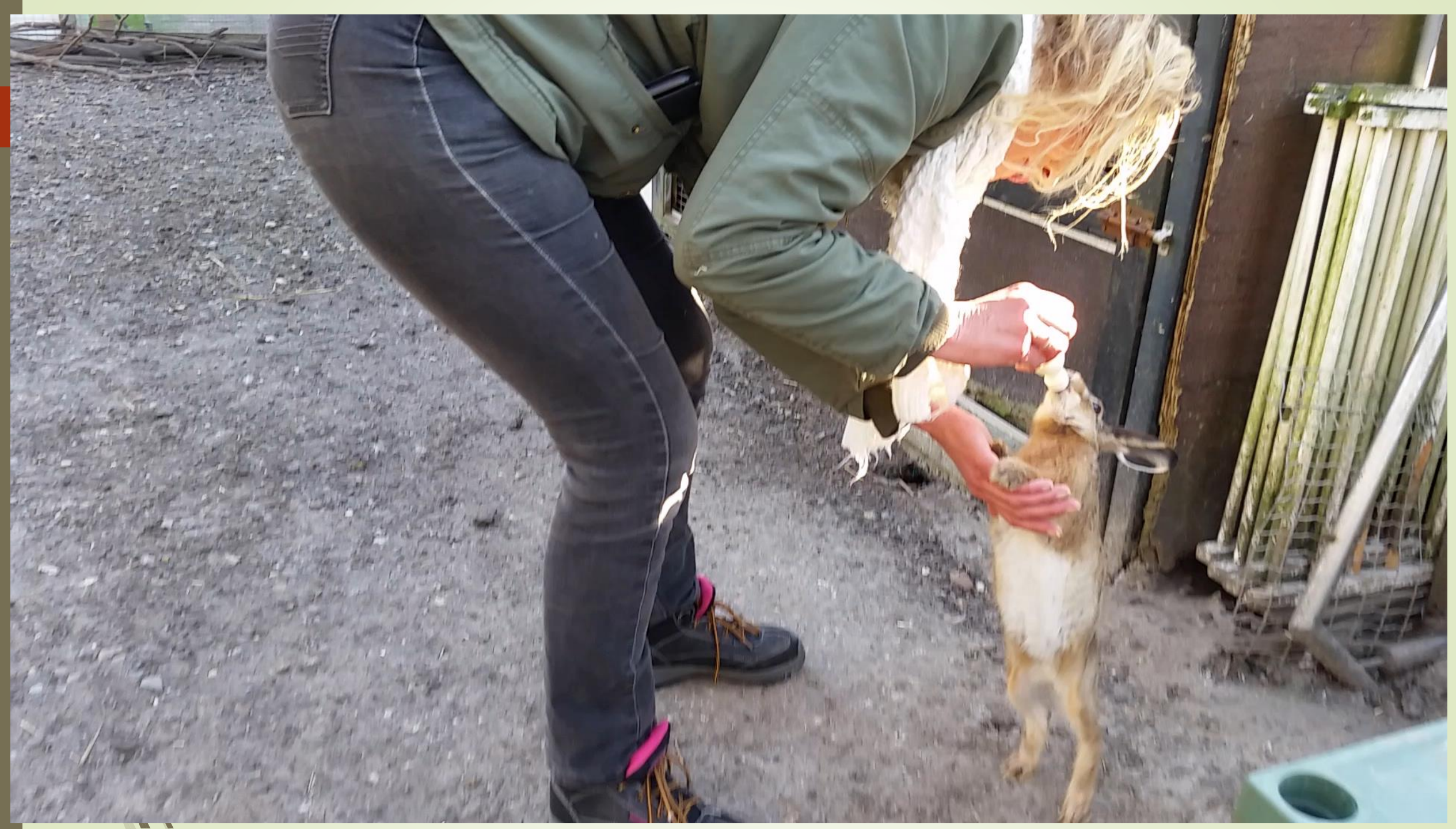

Faunavisie 2021

Faunavisie 2021

Bedankt voor uw aandacht!

Faunavisie *wildlife care*

Westernieland

06 517 019 96

www.faunavisie.nl